

İÇİNDEKİLER

ÖZET	5
ABSTRACT	6
İÇİNDEKİLER.....	7
KISALTMALAR CETVELİ.....	15
GİRİŞ.....	19

BİRİNCİ BÖLÜM

İDARE HUKUKUNDA MÜCBİR SEBEP KAVRAMI VE ŞARTLARI

I. MÜCBİR SEBEP KAVRAMI VE ŞARTLARI.....	23
A. Kavram ve Tanım	23
1. Özel Hukuk Bakımından Mücbir Sebep Kavramı, Tanımı ve Teoriler	23
a. Kavram ve Tanım.....	23
b. Teoriler.....	25
i. Subjektif Teori	26
ii. Objektif Teori.....	27
iii. Tehlike Teorisi.....	28
2. Kamu Hukuku Bakımından Mücbir Sebep Kavramı ve Tanımı.....	29
a. İdare Hukukunda Mücbir Sebep Kavramı ve Tanımı	29
b. Vergi Hukukunda Mücbir Sebep Kavramı ve Tanımı	30
c. Ceza Hukukunda Mücbir Sebep Kavramı ve Tanımı	30
B. İdare Hukukunda Mücbir Sebebin Şartları	32
1. Dışsallık (Haricilik)	32
2. Öngörülemezlik	35
a. Olayın Sıklıkla Meydana Gelmemesi	36

b. Olayın Yeri ve Zamanı Bakımından Belirlenebilir Nitelikte Bulunmaması	36
c. Olayın Yoğunluğu ve Süresi Bakımından Olağanüstü Olması	37
ç. Olaya İdarenin Davranışının Sebebiyet Vermemiş Olması	38
3. Önlenemezlik	39
a. İdarenin Faaliyet Yeri Konusundaki Seçimi	40
b. İdarenin Gereken Uyarı ve Düzenlemeleri Yapması	41
c. İdarenin Tesis, Araç ve Gereçlerinin Etkinliği	41
II. İLLİYET BAĞI KAVRAMI VE TEORİLER	43
A. Kavram ve Tanım	43
B. İlliyet Bağı Teorileri	44
1. Şart Teorisi	44
2. Uygun İlliyet Bağı Teorisi	45
C. İlliyet Bağının Kesilmesi	46
1. Zarar Görenin Kusuru	47
2. Üçüncü Kişinin Davranışı	48
3. Beklenmeyen Hal	51
4. Mücbir Sebep	52
III. MÜCBİR SEBEP İLE BEKLENMEYEN HAL KAVRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	52
A. Beklenmeyen Hal Kavramı	52
B. Beklenmeyen Halin Şartları	52
1. İdarenin Faaliyetinin İçinden Kaynaklanıyor Olması	52
2. Öngörülemezlik	53
3. Önlenemezlik	53

C. Mücbir Sebep İle Karşılaştırılması53

İKİNCİ BÖLÜM

HUKUKİ DÜZENLEMELERDE MÜCBİR SEBEP KABUL EDİLEN HALLER

I. ÖZEL HUKUK MEVZUATINDA YER ALAN MÜCBİR SEBEP HALLERİ57

A. Karayolları Trafik Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali57

B. Türk Borçlar Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali61

C. Türk Ticaret Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali70

II. KAMU HUKUKU MEVZUATINDA YER ALAN MÜCBİR SEBEP HALLERİ74

A. Vergi Usul Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali74

1. Mücbir Sebep Kabul Edilen Haller75

a. Ağır Kaza, Ağır Hastalık ve Tutukluluk Hali75

i. Ağır Kaza Hali76

ii. Ağır Hastalık Hali77

iii. Tutukluluk Hali80

b. Yangın, Yer Sarsıntısı ve Su Basması Gibi Afetler82

i. Yangın83

ii. Yer Sarsıntısı (Deprem)85

iii. Su Basması86

c. Kişinin İradesi Dışında Meydana Gelen Mecburi Gaybubetler87

ç. Sahibinin İradesi Dışında Defter ve Belgelerin Elinden Çıkması88

2. Mücbir Sebepden Faydalanabilecekler89

3. Mücbir Sebepin Sonuçları89

a. Sürelere Etkisi89

i. İdari Sürelere Etkisi	89
ii. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Kapsamında Sürelere Etkisi	91
iii. Dava Açma Süresine Etkisi	91
b. Vergi Cezasına Etkisi	94
B. Harçlar Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	95
C. Kabahatler Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	96
Ç. Nüfus Hizmetleri Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	97
D. Siyasi Partiler Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	98
E. Anayasaya Göre Mücbir Sebep Hali	99
F. Kurumlar Vergisi Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	100
G. Özel Tüketim Vergisi Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	101
Ğ. Katma Değer Vergisi Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	101
H. Gelir Vergisi Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	102
I. Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanuna Göre Mücbir Sebep Hali	103
III. KARMA HUKUK MEVZUATINDA YER ALAN MÜCBİR SEBEP HALLERİ	104
A. Maden Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	104
B. Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve Lisans Yönetmeliğine Göre Mücbir Sebep Hali	107
C. Elektrik Piyasası Kanunu ve Lisans Yönetmeliğine Göre Mücbir Sebep Hali	109
Ç. Petrol Kanunu ve Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğine Göre Mücbir Sebep Hali	113
D. Gümrük Kanunu ve Gümrük Yönetmeliğine Göre Mücbir Sebep Hali	115

E. Enerji Verimliliği Kanunu ve Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmeliğe Göre Mücbir Sebep Hali	124
F. İş Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	126
IV. İDARE HUKUKU MEVZUATINDA YER ALAN MÜCBİR SEBEP HALLERİ	132
A. Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	132
1. Kamu İhale Sözleşmelerinde Açıkça Mücbir Sebep Sayılan Haller	132
a. Doğal Afetler.....	132
b. Kanuni Grev.....	133
c. Genel Salgın Hastalık.....	133
ç. Kısmi veya Genel Seferberlik İlanı.....	134
2. Mücbir Sebebin Kabulü İçin Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu m. 10/f. 2 de Aranılan Şartlar	134
3. Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa Göre Mücbir Sebep Sayılabilecek Haller	136
4. Kamu İhale Sözleşmelerinde Mücbir Sebebin Sonuçları .	139
a. İdare ve Yüklenicinin Sözleşmeyi Genel Fesih Sebepleri	139
b. Mücbir Sebep Nedeniyle Sözleşmenin Feshi veya Süre Uzatımı	140
c. İhalelere Katılmaktan Yasaklanmaya Etkisi	144
B. Kamu İhale Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali.....	145
C. Devlet İhale Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali.....	147
Ç. Çevre Kanunu ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğine Göre Mücbir Sebep Hali.....	150
D. Yükseköğretim Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali.....	153

E. Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Ve Uygulama Yönetmeliğine Göre Mücbir Sebep Hali	154
F. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İle Odalar ve Borsalar Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	156
G. Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa Göre Mücbir Sebep Hali	157
Ğ. Limanlar Kanunu ve Limanlar Yönetmeliğine Göre Mücbir Sebep Hali	158

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YARGI KARARLARINDA MÜCBİR SEBEP KABUL EDİLEN VE EDİLMEYEN HALLER, MÜCBİR SEBEBİN İSPATI VE MEYDANA GETİRDİĞİ SONUÇLAR

I. YARGI KARARLARINDA KABUL EDİLEN MÜCBİR SEBEP HALLERİ.....	159
A. İmkânsızlık Hali	159
B. Trafik Kazası	160
C. Yurtdışındaki Firmanın Ekonomik Kriz ve Ödeme Güçlüğü İçinde Bulunması.....	161
Ç. Başka İdarelerin İşlemleri.....	162
D. Dava Açma Süresinin İşlemeyeceği.....	163
E. Aşırı Yağış	164
F. Çocukların Küçük ve Ebeveyn Bakımından Mahrum Olması	165
II. YARGI KARARLARINDA MÜCBİR SEBEP KABUL EDİLMEYEN HALLER.....	166
A. Ağır Nitelikte Olmayan Hastalık Hali.....	166
B. Terör Eylemleri.....	168
C. Şirket Müdürünün Tutuklu Olması	169
Ç. İşçi Ücretlerindeki Artış	169

D. Sık Sık Meydana Gelen Sel Olayı	170
E. İnşaat Sektöründe Yaşanan Malzeme Fiyatlarındaki Artış..	171
F. Devalüasyon	174
III. MÜCBİR SEBEBİN İSPATI.....	175
A. Genel Olarak İspat	175
B. İspat Yüğü.....	176
C. Mücbir Sebep Halinin Başlangıç ve Bitiş Zamanının Belirlenmesi.....	178
IV. MÜCBİR SEBEBİN MEYDANA GETİRDİĞİ SONUÇLAR	178
A. Sorumluluk Alanında Doğurduğu Sonuçlar	178
1. İdarenin Kusur Sorumluluğı Bakımından.....	179
2. İdarenin Kusursuz Sorumluluğı Bakımından	181
B. Sözleşme Alanında Doğurduğu Sonuçlar	183
SONUÇ	187
KAYNAKLAR.....	193